
Pla d'acollida i reincorporació de l'alumnat absentista al centre educatiu

L'Hospitalet
2014

Sumari

1. Presentació

2. Un marc de millora de l'escolaritat

3. Necessitats de l'alumnat absentista

4. Objectius

5. Estratègies i criteris d'actuació

6. Agents socioeducatius implicats

7. Esquema d'intervenció

8. Referències bibliogràfiques

9. Annexos

Annex 1. Eina per a l'elaboració del pla d'acollida i reincorporació de l'alumnat absentista al centre educatiu (Correspón a l'annex 3 del Pla de millora)

Annex 2. Memòria del procés d'elaboració del pla

1

Presentació

El dret a l'educació es un dret irrenunciable pel qual han de vetllar l'Administració educativa i, de manera coresponsable, l'Administració local en la seva competència obligatòria de vigilància de l'escolaritat. Garantir l'escolarització de tothom i la reincorporació de l'alumnat absentista és un dels objectius que fixa el Departament d'Ensenyament en les orientacions als centres per al seu treball dels plans de convivència i èxit escolar.¹

El Pla d'Acollida i Reincorporació de l'Alumnat Absentista al Centre Educatiu de l'Hospitalet de Llobregat és una eina de treball que articula les actuacions que fan els centres educatius, juntament amb els agents socioeducatius externs, per tal d'acollir i incorporar amb èxit al funcionament normal del centre tots els alumnes que han viscut una situació temporal d'absentisme escolar o de manca d'escolarització per qualsevol motiu.

Aquesta eina ha estat configurada sobre la base de les aportacions dels professionals que treballen amb l'alumnat en primera línia: professorat dels centres educatius, tècnics municipals, educadors socials municipals referents dels centres educatius, tècnics d'integració social dels instituts, psicopedagogs i treballadors socials referents de cada zona educativa.

S'han fet quatre reunions de treball per zones educatives, emmarcades dins el procés d'actualització del Pla de Millora de l'Escolaritat i de Prevenció i Atenció a l'Absentisme Escolar, amb la participació de tots els agents socioeducatius del municipi. En aquestes reunions s'han exposat: d'una banda, l'ampli ventall de necessitats específiques que presenta aquest alumnat quan torna al centre educatiu; i, de l'altra, la rellevància d'una sèrie d'estratègies concretes de treball social i pedagògic que van orientades a acompanyar la reincorporació de l'alumnat als centres educatius, fent efectiva la continuïtat de l'escolarització adaptada a les necessitats i amb la perspectiva del seu èxit educatiu.

Aquest informe recull el fruit d'aquestes aportacions, articulant un model de metodologia de treball per orientar la intervenció que cada centre educatiu haurà d'adaptar a les seves circumstàncies i necessitats concretes.

¹ Departament d'Ensenyament - Servei Escola i Família. Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa (2012) *Projecte de convivència i èxit educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

2

Un marc de millora
de l'escolaritat

El Pla d'Acollida i Reincorporació de l'Alumnat Absentista al Centre Educatiu de l'Hospitalet de Llobregat s'integra dins del Pla de Millora de l'Escolaritat i de Prevenció i Atenció a l'Absentisme Escolar de l'Hospitalet, que s'ha revisat i actualitzat en un treball en xarxa de tots els agents socioeducatius del municipi.

Els aspectes clau del Pla de Millora que s'exposen a continuació són també els principis metodològics bàsics que constitueixen els fonaments del Pla d'Acollida i Reincorporació de l'Alumnat Absentista al Centre Educatiu.

Principis metodològics bàsics

- 1 Enfocament cap a la millora de l'escolaritat i de les oportunitats educatives
- 2 Prevenció i treball sobre les causes de l'absentisme escolar
- 3 Unificació de criteris, sistematització i immediatesa en la intervenció
- 4 Estratègies específiques per trams educatius, segons la tipologia d'absentisme i en els casos d'alta intensitat
- 5 Autonomia de centre
- 6 Treball en xarxa, integral i coordinat de tots els agents socioeducatius des de dins i des de fora del centre educatiu
- 7 Existència de la figura del referent de l'absentisme a tots els centres educatius
- 8 Extensió de la Comissió Socioeducativa a tots els centres de la ciutat
- 9 Pla d'actuació personalitzat

2.1

Enfocament cap a la millora de l'escolaritat i de les oportunitats educatives

Totes les estratègies tindran un enfocament obert cap a la millora de l'escolaritat i de les oportunitats educatives en general de tots els infants i joves de l'Hospitalet de Llobregat. Les actuacions de prevenció i atenció a l'absentisme i l'abandonament escolars han d'anar vinculades a les estratègies de millora de l'escolaritat per proporcionar recursos, treballar la promoció educativa i acompanyar les trajectòries educatives amb l'objectiu d'aconseguir l'equitat i l'èxit educatiu.

2.2

Prevenició i treball sobre les causes de l'absentisme escolar

La intervenció s'enfoca cap al conjunt de les causes que provoquen l'absentisme, sobre les quals cal incidir anant més enllà de les intervencions normatives i reactives. Es proposa l'aprofundiment en el treball preventiu de l'absentisme i de la desafecció escolar, ampliant la mirada més enllà de la conducta de no-assistència al centre, cap a les causes que hi ha al darrere i que propicien o mantenen la situació d'absentisme escolar.

2.3

Unificació de criteris, sistematització i immediatesa en la intervenció

S'estableixen unes pautes comunes d'actuació basades en uns criteris i indicadors de diagnòstic compartits i unificats. La incorporació d'uns criteris metodològics únics, compartits, revisats i acordats en els diferents nivells de treball, ha de ser essencial per unificar i homogeneïtzar la praxi dels diferents agents socioeducatius, en els diferents centres, en els diferents trams educatius i en els diferents entorns socials del municipi.

Per tant, tot i les diverses realitats territorials i les diferències en el desplegament de recursos a la ciutat, és important vetllar perquè els indicadors de diagnòstic s'apliquin de manera uniforme; per això el treball s'articula en una xarxa de professionals. La recollida de dades, actualment dispar, caldrà fer-la segons els mateixos paràmetres que permetran analitzar el fenomen d'una manera més global i amb una perspectiva més àmplia. Per tant, caldrà anar homogeneïtzant metodologies de recollida de dades tant per al diagnòstic com per a l'avaluació.

La immediatesa en l'actuació és clau per evitar l'agreujament o cronificació de les situacions d'absentisme.

2.4

Estratègies específiques per trams educatius, segons la tipologia d'absentisme i en els casos d'alta intensitat

Es proposen uns criteris comuns en la metodologia, però amb estratègies diferenciades segons el tram educatiu i segons les diferents tipologies d'absentisme. També es proposa un treball específic en els casos crònics no resolts, en els casos de no-escolarització i en els de desescolarització o abandonament educatiu prematur.

És important vetllar per l'especificitat d'eines i de criteris en els diferents trams educatius. A l'educació primària es prioritza el treball amb la família i a l'educació secundària es compagina el treball directe amb l'alumne/a i la intervenció amb la família.

2.5

Autonomia de centre

Els centres educatius tenen un paper central en la garantia de l'educació inclusiva i de qualitat. Cada centre, en el marc de la seva autonomia, ha d'incorporar els objectius i adaptar els criteris i les eines acordades en aquest document a la seva realitat, en funció del seu entorn social i les seves necessitats educatives. Cada centre ha d'elaborar la seva pauta d'actuació per a la prevenció i reducció de l'absentisme escolar i la millora de l'escolaritat. Les pautes d'actuació per a la prevenció i atenció a l'absentisme escolar de cada centre educatiu es recolliran en les normes d'organització i de funcionament del centre aprovades pel Consell Escolar.

2.6

Treball en xarxa, integral i coordinat de tots els agents socioeducatius des de dins i des de fora del centre educatiu

La xarxa permet crear una continuïtat del treball entre les etapes educatives obligatòries i postobligatòries, i més enllà de l'edat d'escolarització obligatòria, establint lligams amb els recursos municipals de transició escola-treball, d'orientació, d'atenció socioeducativa, els dispositius d'educació de segona oportunitat, etc., i acompanyant el posterior itinerari socioeducatiu després de l'ESO.

2.7

Existència de la figura del referent de l'absentisme a tots els centres educatius

Es promou la creació de la figura del referent de l'absentisme escolar a cada centre. El referent ha de ser la persona que centralitzi dades i unifiqui els criteris de diagnòstic, actuació i avaluació sobre els casos detectats al centre, i que garanteixi l'aplicació dels criteris pactats en la intervenció sobre l'absentisme. La figura del referent de l'absentisme del centre pot recaure en el/la cap d'estudis, el coordinador/a pedagògic/a o altres professionals en funció de la disponibilitat de recursos humans de cada centre educatiu. La seva funció és garantir la visió global i general en el diagnòstic i l'anàlisi dels casos d'absentisme, és a dir, garantir l'aplicació uniforme de criteris i indicadors comuns a tots els nivells del centre.

2.8

Extensió de la Comissió Socioeducativa a tots els centres de la ciutat

Es promourà que a tots els centres educatius existeixi la Comissió Socioeducativa de Centre. Es tracta d'una comissió multidisciplinària on s'ha d'articular la intervenció dels professionals dels centres i dels agents externs que treballen per prevenir i reduir l'absentisme escolar i per abordar les situacions de risc social. És, doncs, un espai d'interrelació entre professionals interns i externs al centre, que vincula i dona continuïtat al treball que es farà des de dins i fora del centre educatiu en l'abordatge dels casos.

La consolidació d'aquesta pràctica a tots els centres educatius de la ciutat és un dels objectius metodològics més clars en la millora de l'escolaritat i de la lluita contra l'absentisme escolar.

Tots els agents implicats compartiran i faran circular la informació pertinent i necessària per al bon funcionament dels protocols i dels circuits de detecció i d'atenció a l'absentisme. En la mesura del possible, s'aixecaran actes de les reunions i entrevistes, es registraran i justificaran per escrit totes les intervencions i hi haurà una interacció contínua i bidireccional entre el centre educatiu i les actuacions de fora del centre. Compartir informació i instruments serà la principal tasca per a la resolució dels casos treballats en la Comissió Socioeducativa de Centre.

2.9

Pla d'actuació personalitzat

La Comissió Socioeducativa de Centre dissenyarà un pla d'actuació personalitzat per a cada alumne/a. Aquest pla coordinarà les intervencions dels diferents professionals i agents implicats i personalitzarà i adaptarà les intervencions segons les necessitats de cada alumne/a. Aquesta eina recollirà i endreçarà la intervenció integral i reflectirà el pacte d'estratègia entre els professionals socioeducatius de la comissió.

El pla d'actuació personalitzat és diferent del pla individualitzat que ja es fa servir als centres educatius per als alumnes d'aula d'acollida, o amb dictamen de l'EAP, o amb malalties cròniques, o en casos de reincorporació de l'alumnat absentista al centre educatiu. Ambdues eines serviran, segons el cas, per articular les actuacions de tots els agents implicats.

Per a cada cas d'absentisme es crearà un apartat específic dins l'expedient de l'alumne/a. En aquest apartat es recolliran de manera sistematitzada la informació i les actuacions sobre el cas: diagnòstic de la situació de l'alumne/a, registre de totes les actuacions dutes a terme tant pel centre educatiu com pels agents externs, comunicacions amb la família, etc. Aquest apartat de l'expedient de l'alumne/a serà custodiat pel centre educatiu i se'n trametrà còpia en cas que l'alumne/a canviï de centre.

3

Necessitats de l'alumnat
absentista

Els destinataris del Pla d'Acollida i Reincorporació de l'Alumnat Absentista al Centre Educatiu són tots aquells alumnes que han viscut un període d'absentisme escolar, per qualsevol motiu. El perfil sociològic i psicològic de l'alumne/a absentista, per tant, pot ser molt divers, i aquesta diversitat cal tenir-la en compte a l'hora d'adaptar a cada casuística concreta les eines i estratègies metodològiques que aquest pla planteja d'una manera més genèrica.

Diversitat de perfils de l'alumnat absentista

El període d'absència escolar pot ser degut a:

- Malalties greus o cròniques
- Embaràs i naixement d'un fill
- Problemàtica social diversa
- Rebuig i desafecció escolar
- Viatges familiars de retorn temporal al país d'origen

En general, les necessitats dels alumnes que tornen al centre educatiu després d'un període d'absència es classifiquen en tres dimensions:

- Dimensió acadèmica i educativa
- Dimensió social
- Dimensió afectiva i emocional

Dimensió acadèmica i educativa

Dins d'aquesta dimensió, s'han detectat dos focus importants de necessitats que cal atendre. En primer lloc, un **endarreriment significatiu en els aprenentatges** respecte del grup classe al qual l'alumne/a s'incorpora, que en alguns casos pot ser més marcat que en d'altres. En segon lloc, aquest endarreriment en els coneixements pot anar acompanyat d'una **manca d'hàbits d'assistència i d'estudi** de l'alumne/a, l'adquisició dels quals és imprescindible per poder fer front a l'esmentat endarreriment.

Dimensió social

Pel que fa a les necessitats socials, l'alumnat absentista, segons el cas, pot plantejar un seguit de **dèficits en els suports familiars i del seu entorn**, siguin de caire econòmic, per manca de conciliació familiar o per manca de pautes familiars clares i d'acord amb l'escola. Cal tenir en compte que l'entorn en què és socialitzat l'alumnat absentista pot ser un entorn on no hi hagi una valoració positiva de l'escola.

Dimensió afectiva i emocional

L'alumnat absentista planteja la **necessitat de sentir-se acollit i a gust en l'ambient escolar**, tant en el grup classe com en el centre, tant per part dels companys com dels professors, monitors i personal de tot el centre. Sovint, l'alumne/a retornat no coneix els companys de classe o els coneix poc.

Per reforçar l'**establiment o recuperació de vincles positius** de l'alumne/a retornat amb els companys i el professorat, cal treballar l'acollida i la rebuda en el moment del retorn, així com l'acompanyament motivacional i afectiu per part d'un referent adult de confiança per a l'alumne/a de manera continuada.

Des del punt de vista emocional, es planteja una necessitat clara de **superar l'estigma** de mal alumne que aquesta situació pot comportar. Convé treballar aquesta qüestió des d'una vessant emocional des del primer dia del retorn (o abans). La **por al fracàs o a ser rebutjat pel grup i la sensació de frustració de l'alumne/a** retornat poden ser obstacles emocionals per a la seva plena incorporació al centre educatiu. El **reforçament de l'autoestima** de l'alumne/a és fonamental per garantir el seu vincle amb els estudis.

També la família de l'alumne/a que retorna al centre manifesta sovint emocions de **tenença i ansietat** davant del possible fracàs dels seu fill o filla.

Altres necessitats

En un percentatge menor dels casos, podem trobar en l'alumne/a que torna al centre educatiu unes necessitats molt concretes vinculades a un **seguiment psicològic, psiquiàtric o sanitari** que el centre educatiu haurà de permetre; o bé pot haver-hi situacions derivades d'una retirada de custòdia en què l'alumne/a presenti una **necessitat de protecció i emparament social**; o també hi pot haver retorns al centre educatiu en contextos socials amb conflicte que facin que l'alumne/a necessiti participar en un **procés de mediació de conflictes**.

En totes aquestes situacions, cal que els centres educatius siguin molt sensibles a les necessitats que l'alumne/a pugui tenir, explícitament o implícitament, i que facilitin molt la coordinació amb els agents externs que intervinguin en cada cas.

Necessitats de l'alumnat que torna al centre

Necessitats acadèmiques i educatives

- Endarreriment en els aprenentatges
- Manca d'hàbits d'assistència i estudi

Necessitats socials

- Manca de suport familiar: econòmic, afectiu, educatiu...
- Manca de valoració de l'escola en l'entorn social de l'alumne/a
- Manca de recursos (llibres i material escolar)

Necessitats afectives i emocionals

- Manca de sentiment de pertinença al grup classe i al centre
- Necessitat de sentir-se acollit (rebuda positiva, no discriminació)
- Necessitat de vincles afectius positius (adults i entre iguals)
- Acompanyament motivacional i afectiu continuat
- Baixa autoestima i por al fracàs i al rebuig

Altres necessitats

- Atenció sanitària i/o seguiment psicològic
 - Protecció i/o emparament social
 - Seguretat i mediació de conflictes
 - Mediació intercultural
-

4

Objectius

Donat aquest ventall de necessitats, els reptes són també multidimensionals. Aquests són els objectius que cal assolir des del treball acadèmic i educatiu, social i afectiu i emocional:

Objectius d'àmbit acadèmic i educatiu

Des del punt de vista purament acadèmic i d'assoliment de competències curriculars en l'alumnat retornat al centre, cal plantejar-se el desenvolupament i consolidació d'una sèrie d'hàbits d'estudi i d'assistència al centre com una de les primeres coses que l'alumne/a ha d'aconseguir. En segon lloc, cal fomentar una recuperació progressiva de l'assistència al centre, que potser s'ha de plantejar d'una manera gradual, adaptant-nos al ritme particular de l'alumne/a per tal d'evitar la reincidència en l'absentisme escolar. Per aconseguir aquesta progressió, cal valorar una possible adaptació personalitzada de les normes del centre educatiu. Amb aquestes bases, podem pensar en la recuperació progressiva dels aprenentatges i continguts curriculars per part de l'alumne/a.

Objectius d'àmbit social

Cal treballar la relació amb les famílies i promoure el suport que poden donar a l'alumne/a. Cal, en primer lloc, conscienciar la família i/o l'entorn social de la importància de l'escolarització dels infants i joves. I, per fer-ho possible, hem d'activar dues estratègies: mantenir els recursos de compensació de les desigualtats socials (beques, ajuts econòmics, programes de conciliació familiar, etc.) i fomentar el sentiment de pertinença de les famílies a l'escola, al barri i a la ciutat. D'aquesta manera, amb l'establiment de vincles de confiança i de proximitat, es pot treballar tota la dimensió socioeducativa dels infants i joves i promoure amb aquest suport una millora de l'escolarització i del seu nivell educatiu.

Objectius d'àmbit afectiu i emocional

En l'àmbit afectiu i emocional, cal generar vincles positius de l'alumne/a retornat cap al centre, cap al grup d'iguals i cap a les figures docents, promoure el sentiment de pertinença al centre mitjançant la millora del clima escolar en general i incentivar els mecanismes d'integració escolar. També és primordial en aquest àmbit mantenir la motivació i l'interès de l'alumne/a envers els estudis i la continuïtat a nivells superiors. En definitiva, cal aconseguir positivitzar la vivència de l'escola que té l'alumne/a retornat amb missatges positius, amb una mirada acollidora de tot el centre i amb estratègies personalitzades d'acompanyament a l'èxit educatiu.

Objectius de millora de l'alumnat que es reincorpora al centre educatiu

Àmbit acadèmic i educatiu

- Consolidar els hàbits d'estudi.
- Adquirir progressivament els continguts acadèmics.
- Recuperar progressivament l'assistència al centre escolar.
- Adaptar-se progressivament al funcionament i les normes del centre.

Àmbit social

- Conscienciar la família de la importància de l'escolarització.
- Mantenir els sistemes de suport.
- Potenciar la pertinença de les famílies al centre i al barri.

Àmbit afectiu

- Fomentar el sentiment de pertinença al centre i al grup classe.
 - Millorar el clima escolar en general i la integració escolar.
 - Mantenir la motivació i l'interès en continuar estudiant.
 - Positivitzar l'experiència escolar de l'alumne/a retornat.
-

5

Estratègies i criteris d'actuació

Les actuacions, eines i criteris més eficaços encaminats a assolir un retorn reeixit i una permanència de l'alumnat absentista en el centre es poden agrupar en sis estratègies:

Estratègies d'acollida i reincorporació de l'alumnat absentista al centre educatiu

- a Treball previ al retorn de l'alumnat absentista al centre
- b Mirada acollidora en tot el centre educatiu
- c Acompanyament i vincle continuat amb un adult referent
- d Pla d'acollida i reincorporació al centre educatiu
- e Treball amb la família i l'entorn de l'alumne/a
- f Treball coordinat dels agents en la Comissió Socioeducativa de Centre

5.1

Treball previ al retorn de l'alumnat absentista al centre

La preparació del retorn de l'alumne/a al centre educatiu és un aspecte clau per garantir l'èxit i la continuïtat. Aquesta preparació, convé treballar-la tant amb el grup classe receptor com amb l'alumne/a particularment.

Amb el grup classe, convé treballar els aspectes de rebuda i d'acollida. Amb els més petits, es poden elaborar cartes o dibuixos de benvinguda, fer present amb fotografies a l'aula l'alumne/a que s'hi incorporarà, destacar els aspectes positius i festius del retorn, etc. Amb els més grans, convé treballar els prejudicis, els recels, les pors i la discriminació o rebuig amb debats, tutories i xerrades de sensibilització, entre altres activitats. Convé aprofitar l'avinentsa per sensibilitzar els alumnes i les seves famílies sobre la importància de l'escolarització.

Amb l'alumne/a en particular, també cal preparar el retorn amb antelació. Es poden treballar hàbits i actituds amb el tècnic de referència: seguiment d'horaris, espai per fer els deures, material adequat, concentració, disposició actitudinal, etc. També es pot confeccionar un dossier de continguts perquè l'alumne/a treballi a casa abans de la seva incorporació amb el seguiment d'un educador de medi obert o bé amb el suport del psicopedagog de l'EAP o d'una altra figura que compleixi aquesta funció. Cal que hi hagi molta coordinació entre els agents externs i interns del centre, i que la informació estigui disponible per a tots els professionals que hi intervenen. Aquest treball individual previ a la

incorporació està encaminat a incrementar l'autoestima de l'alumne/a i, per tant, cal planificar objectius molt assolibles i fer un feedback molt positiu amb ell/ella.

En aquesta fase prèvia, és molt important elaborar un bon diagnòstic de la situació i nivell de l'alumne/a per saber en quin punt es troba, tant pel que fa al nivell acadèmic i d'hàbits d'estudi com en els aspectes emocionals, relacionals i familiars. Aquest diagnòstic compartit serà el punt de partida per a l'elaboració d'un pla individualitzat d'acollida i reincorporació amb perspectiva integral i adaptat a les necessitats concretes i del moment de l'alumne/a que torna al centre educatiu.

5.2

Mirada acollidora en tot el centre educatiu

El moment de la rebuda de l'alumne/a que torna al centre després d'un temps d'absentisme pot ser clau en l'èxit i la continuïtat del retorn.

Tant amb els petits com amb els grans, cal destacar els aspectes positius del retorn. Les figures de padrí o cicerone i les anomenades "parelles d'ajuda" són estratègies de treball cooperatiu entre iguals molt útils per oferir a l'alumne/a que s'acaba d'incorporar l'oportunitat de generar vincles afectius amb els companys. En aquesta línia, el tutor pot fer servir altres estratègies a l'aula ordinària, com ara la distribució de l'aula per afavorir les dinàmiques de grup, la barreja de nivells d'aprenentatge, el treball en petits grups o l'ajuda mútua.

Però és important que la mirada acollidora no quedi restringida a l'aula receptora de l'alumne/a retornat, sinó que s'expandeixi a tot el centre educatiu. Per començar, cal que tots els docents del centre, especialment els que entrin en aquella aula, n'estiguin assabentats i coneguin el cas de primera mà. També pel que fa a la direcció, les figures de suport, el personal d'administració i serveis de l'escola, així com els monitors de migdia i d'extraescolars que hi estiguin en contacte, cal que tothom tingui en compte aquesta mirada acollidora, d'acceptació, de valoració positiva de la tornada i rebutgi qualsevol forma de discriminació o recriminació cap a l'alumne/a retornat.

5.3

Acompanyament i vincle continuat amb un adult referent

Una tercera estratègia per donar garanties a la reincorporació de l'alumne/a absentista al centre educatiu és la de proporcionar-li un referent adult que faci funcions d'acompanyament individual i afectiu.

La figura d'acompanyant pot recaure en diferents professionals del centre o de fora del centre, només ha de complir el requisit de ser un vincle real amb l'alumne/a que es reincorpora, sigui un tutor, un mediador cultural, un monitor de lleure o un docent d'un curs anterior.

Les funcions d'aquesta figura són: mantenir-se a l'abast de l'alumne/a per a qualsevol cosa que necessiti i oferir-li suport afectiu i anímic; destacar els èxits progressius de l'alumne/a, tant acadèmics com actitudinals i d'hàbits d'assistència i d'estudi, i reforçar així la seva autoestima i la vinculació amb el centre educatiu; fer un seguiment de primera línia de tot el procés en totes les seves dimensions; i oferir-li espais de diàleg, de revisió dels pactes inicials, de conversa i d'expressió, mitjançant entrevistes individuals.

L'objectiu d'aquesta estratègia és proporcionar a l'alumne/a una vivència positiva del retorn a l'escola (que s'hi trobi a gust, còmode, acollit) i reforçar els seus lligams amb el centre educatiu. Per això, aquest vincle unipersonal inicial haurà d'anar passant a un vincle multidimensional de l'alumne/a amb els diferents espais i persones del centre.

5.4

Pla d'Acollida i Reincorporació al Centre Educatiu

La quarta estratègia fa referència a l'eina del pla d'acollida i reincorporació com a pla de treball amb l'alumne/a. Aquest pla és integral (integra diverses perspectives i disciplines d'intervenció), centralitzat entre els diferents agents implicats (és fruit d'un pacte), adaptat a les necessitats de cada alumne/a (varia segons cada cas) i flexible (es va modificant al llarg del procés).

El pla d'acollida i reincorporació es plasma en un document que ha de recollir la prioritat de les necessitats educatives per treballar que s'han marcat amb l'avaluació prèvia al re-

torn de l'alumne/a i ha d'establir els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació del procés del seu aprenentatge, que li ha de permetre incorporar-se a la dinàmica habitual del seu grup classe de referència. És una programació que té en compte els aprenentatges de les competències bàsiques i dels hàbits i actituds òptims per a l'estudi. Cal la conformitat dels pares i l'ha d'aprovar el director/a del centre educatiu. S'hi han de tenir en compte les diferents dimensions de l'alumne/a i, per tant, cal marcar objectius tant pel que fa al treball amb l'alumne com al treball amb la família i l'entorn.

El pla recull l'adaptació curricular de les diferents àrees de coneixement, l'adaptació de les normes del centre que s'aplicaran en cada cas, la flexibilitat horària de la primera fase d'incorporació de l'alumne/a al centre educatiu i, en definitiva, totes les eines que serveixin per marcar una incorporació progressiva, tant en hores d'assistència com en nivell d'exigència en l'assoliment d'aprenentatges.

El pla és un document de treball compartit pels diferents professionals que intervenen en el cas, però també és una eina de negociació amb l'alumne/a (de secundària), i de coresponsabilitat amb l'alumne/a i la família. Fer partícip tant el/la jove com la seva família del procés de treball i de les fites marcades al pla és indispensable per a un ús correcte d'aquesta eina de treball. En el cas dels alumnes de primària, la coresponsabilitat és compartida entre el centre educatiu i la família. I a mesura que avança l'edat de l'alumne/a, s'amplia la implicació del mateix alumnat en la negociació i l'elaboració del pla.

El pla és una eina modificable, revisable, negociable, que acaba de ser útil en el moment en què l'alumne/a ha assolit una incorporació plena a l'aula tant en assistència com en nivell d'aprenentatges i en actituds i hàbits de treball.

5.5

Treball amb la família i l'entorn de l'alumne/a

Conjuntament amb el treball amb l'alumne reflectit al pla, hi ha tot un treball complementari amb la família, estratègia imprescindible per poder abordar, en gran part dels casos d'absentisme, les causes que l'han originat.

El treball amb la família ha d'anar en un doble sentit. D'una banda, en un pla més general, és molt importat garantir l'acollida, la bona relació i la comunicació fluida entre el centre educatiu i la família. Per això és important afavorir l'entrada a l'escola, fer una acollida cà-

lida i adequada als perfils socials i tenir cura de tots els diferents nivells de relació entre el centre i la família: tant les reunions de tutoria com facilitar suport a l'hora d'omplir formularis i papers o en altres situacions. Per tant, en aquest pla més general, hi intervenen diferents agents i tots han de tenir assumida aquesta intenció facilitadora, cohesionadora i de generar vincle positiu entre la família i el centre educatiu.

D'altra banda, hi ha tot un treball específic d'implicació de la família per aconseguir una reincorporació reeixida de l'alumne/a absentista al centre educatiu. En aquest pla de treball, convé decidir quin professional ha d'assumir aquesta relació directa, tot i que hi estiguin treballant molts més. És convenient que la família tingui un o pocs referents perquè sigui més fàcil teixir els llaços de confiança necessaris per dur a terme aquest treball.

Pel que fa a la implicació de la família en el procés de reincorporació de l'alumne/a al centre educatiu, hi ha diversos aspectes que cal treballar, segons els casos, com ara:

- La transmissió de pautes educatives perquè les famílies ofereixin un suport adequat a l'alumne/a
- El foment de l'interès de les famílies per al retorn i la continuïtat educativa de l'alumne/a
- La gestió dels conflictes, mitjançant professionals de mediació de conflictes
- La gestió de la diversitat cultural, mitjançant professionals de mediació intercultural
- La gestió emocional dels pares i mares davant la por al fracàs, la frustració, el rebuig a la repetició de curs o la discriminació
- La negociació d'acords i de fites que cal assolir al llarg del procés de reincorporació de l'alumne/a, mitjançant documents escrits i reunions per dialogar-hi

Sovint, més enllà del treball amb les famílies, cal fer un treball comunitari per tal de sensibilitzar sobre la importància de l'escolaritat en sectors socials concrets de la població.

5.6

Treball coordinat dels agents en la Comissió Socioeducativa de Centre

La mateixa multidimensionalitat del treball de suport a la reincorporació d'un alumne/a absentista al centre educatiu posa de manifest la necessitat de coordinar els múltiples professionals i agents implicats que hi intervenen (vegeu l'apartat 6).

La Comissió Socioeducativa de Centre és l'espai on s'han de produir aquesta coordinació, el traspàs d'informació i el disseny tant dels objectius comuns com del procés compartit de treball que cal seguir en cada cas. És l'espai on s'ha de dissenyar i acordar un pla de treball personalitzat per a la reincorporació que haurà de donar resposta a les necessitats de l'alumne/a en les dimensions acadèmica i educativa, social i afectiva i emocional. El pla haurà d'establir i articular quines actuacions es faran i quins professionals les faran per donar resposta a les necessitats i aconseguir els objectius acordats.

Tots els professionals que intervenen en l'assoliment d'una reincorporació i continuïtat educativa han de tenir present l'objectiu comú, amb els criteris acordats, i han de deixar constància i registre de les seves intervencions en l'historial comú de l'alumne/a al llarg de tot el procés de reincorporació al centre educatiu.

La coordinació, el diàleg i els acords entre professionals que hi intervenen són els elements que garantiran la continuïtat i la lògica de les intervencions que rebí l'alumne/a al llarg del temps. Sigui la Comissió Socioeducativa de Centre o sigui un òrgan homòleg, no s'ha de perdre l'espai que compleixi aquesta funció d'articulació de les actuacions, de coordinació, de diàleg, de generació d'acords, de treball en xarxa, de compartir objectius, informacions i eines.

Aquest vincle o lligam entre professionals i entre serveis és el que garantirà una orientació dels joves de més de 16 anys sense continuïtat educativa cap a altres dispositius d'acompanyament en la transició escola-treball, d'assessorament i orientació laborals.

Una bona coordinació garanteix també que els tutors/es d'aula i/o els professionals que estan més en la primera línia d'actuació rebin tots els suports necessaris per poder complir les seves múltiples tasques de guiatge i tutoria dels grups classe.

6

Agents socioeducatius
implicats

Com ja s'ha dit, el treball en xarxa dels diferents actors socioeducatius del centre educatiu i de l'entorn del centre educatiu és imprescindible per a la coordinació de les actuacions i els recursos cap a un mateix objectiu d'assoliment educatiu individualitzat per a cada alumne/a que planteja un repte de retorn i continuïtat en el sistema educatiu.

Agents implicats

- Alumne/a retornat
- Família

Centre

- Tutors
- Equip docent
- Coordinadors de cicle
- Professionals de l'aula d'acollida
- Direcció del centre
- Personal del centre educatiu (consergeria, administració)
- Integradors socials (TIS)

Serveis educatius de territori

- Agent LIC (llengua i cohesió social)
- Tècnic EAP (Equip d'Assessorament Psicopedagògic)

Serveis especialitzats

- Agents de salut (pediatres, llevadores, Salut i Escola)
- EAIA (Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència)
- CSMIJ (Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil)

Comunitat educativa

- AMPA (Associació de Mares i Pares d'Alumnes)

En aquest treball en xarxa, cada actor implicat té una funció. Per ordre d'importància, cal destacar l'alumne/a que protagonitza la reincorporació com a màxim implicat en l'objectiu que aquest procés tingui èxit. Si féssim cercles concèntrics a partir de l'alumne/a protagonista, en segon lloc hi hauria la seva família i el seu entorn familiar o social més proper, ja que han d'estar altament implicats en totes les etapes del procés, donant suport a l'alumne/a i donant confiança i legitimitat al centre educatiu i als professionals.

A continuació, dins el marc escolar, hi ha els tutors d'aula, com a agents que tenen un contacte directe i continuat amb l'alumne/a. En aquest mateix pla, hi trobem la figura de l'acompanyant, la persona de referència per a l'alumne en el seu procés de reincorporació, que pot recaure en el tutor d'aula o no (és una figura molt propera a l'alumne/a i que li ofereix un suport emocional i un vincle afectiu imprescindibles perquè tot el pro-

cés tiri endavant). En el marc de l'escola, però en un segon pla, tant l'equip directiu com la resta de l'equip docent tenen un paper cabdal en tot el procés; i també cal esmentar els companys i companyes d'aula i d'escola, que tenen un paper de vinculació i cohesió molt important.

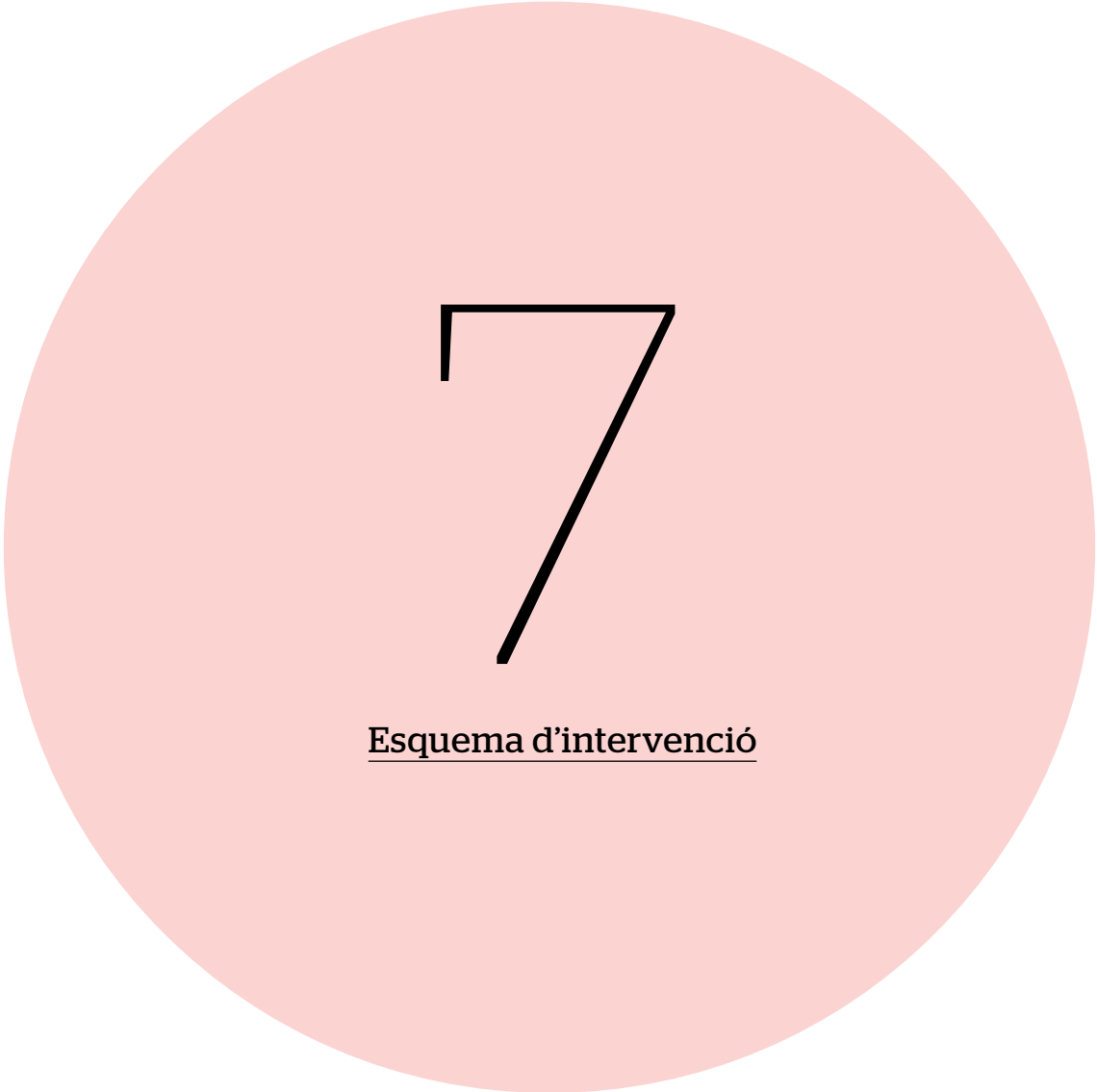
Els serveis educatius de suport al centre, per la seva banda, tenen un paper d'assessorament per a l'elaboració del criteris i les actuacions d'atenció pedagògica individualitzada que es recolliran al pla individualitzat.

Al voltant de l'escola, hi trobem tot un seguit de professionals i de serveis procedents de les diferents administracions que compleixen funcions molt específiques de suport en diferents dimensions i fases del procés de reincorporació. Des de l'Administració local, els professionals de suport socioeducatiu, com els educadors socials i els tècnics d'absentisme, tenen un paper central en el treball directe d'acompanyament de l'alumne/a en el seu procés, intervenint en aspectes relacionats amb les seves necessitats socials i/o reforçant els recursos i aspectes personals necessaris per a la seva integració i adhesió a l'escola, com la motivació, l'autoestima, l'orientació, etc.

Aquests professionals vinculen en la intervenció el treball que l'alumne/a pugui fer assintint a recursos d'acompanyament a l'escolaritat que es considerin necessaris (tallers d'estudi assistit, centre obert, etc.).

Així mateix, és important articular l'actuació de recursos especialitzats que intervenen en casos amb necessitats molt específiques i que poden requerir una especial cura en la intervenció (malalties greus, problemes de salut mental, etc.).

I, per acabar, cal integrar la dimensió comunitària com un enriquiment i un suport a l'arrelament i la vinculació social de l'alumne/a a un entorn social, viu, actiu i enriquidor, important per a ell/a i les seves famílies, que fa augmentar el seu capital social i cultural. Per això, cal esmentar tant l'AMPA com les entitats socioculturals i de lleure del barri i de l'entorn com a promotores d'activitats, de relacions socials i de xarxa ciutadana, que poden ser un punt fonamental de suport per a l'alumne/a que està en procés de reincorporació al sistema educatiu.

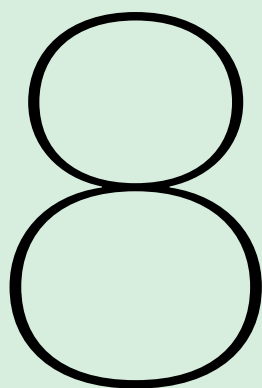

7

Esquema d'intervenció

A partir dels criteris exposats i consensuats, es proposa una pauta de treball per sistematitzar les actuacions d'acollida i d'acompanyament al procés de reincorporació de l'alumne al centre educatiu.

Pla d'acollida i reincorporació de l'alumne/a al centre educatiu	
<p>1 Preparació del retorn de l'alumnat al centre educatiu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suport a l'alumne/a: recuperació d'hàbits i actituds per a l'estudi i repàs de continguts bàsics • Al centre: preparació de l'acollida (prejudicis, normalització, etc.) • Amb la família i l'entorn: valoració de l'escola, integració i vincle
<p>2 Retorn al centre amb rebuda i acollida</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Al centre: mirada acollidora global • Acollida a l'alumne/a: afectivitat i vinculació amb els companys/es i amb el centre educatiu en general • Acceptació i integració de la família
<p>3 Acompanyament a la reincorporació progressiva</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Increment de l'assistència i els continguts i millora dels hàbits, les actituds i els aprenentatges • Acompanyament afectiu i suport emocional • Suports específics dels professionals (de salut, psicològic, d'emparament o d'integració sociocultural) • Vinculació a la comunitat (barri i centre)
	
<p>4a Plena reincorporació</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seguiment normalitzat de l'alumnat tant en els aprenentatges com en els hàbits i actituds • Suports específics dels professionals 	<p>4b Reincidència o abandonament escolar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Si és major de 16 anys, acompanyament cap a dispositius de transició escola-treball • Si és menor de 16 anys, tornem al punt 1: preparació del retorn amb més èmfasi en determinats aspectes

Referències bibliogràfiques

Departament d'Ensenyament - Servei Escola i Família. Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa (2012) *Projecte de convivència i èxit educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Departament d'Ensenyament (2012) *Instruccions d'inici de curs 2012-2013*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat (2001, revisat 2008) *Pla Local de Prevenció i Atenció a l'Absentisme Escolar*. L'Hospitalet de Llobregat: Àrea d'Educació.

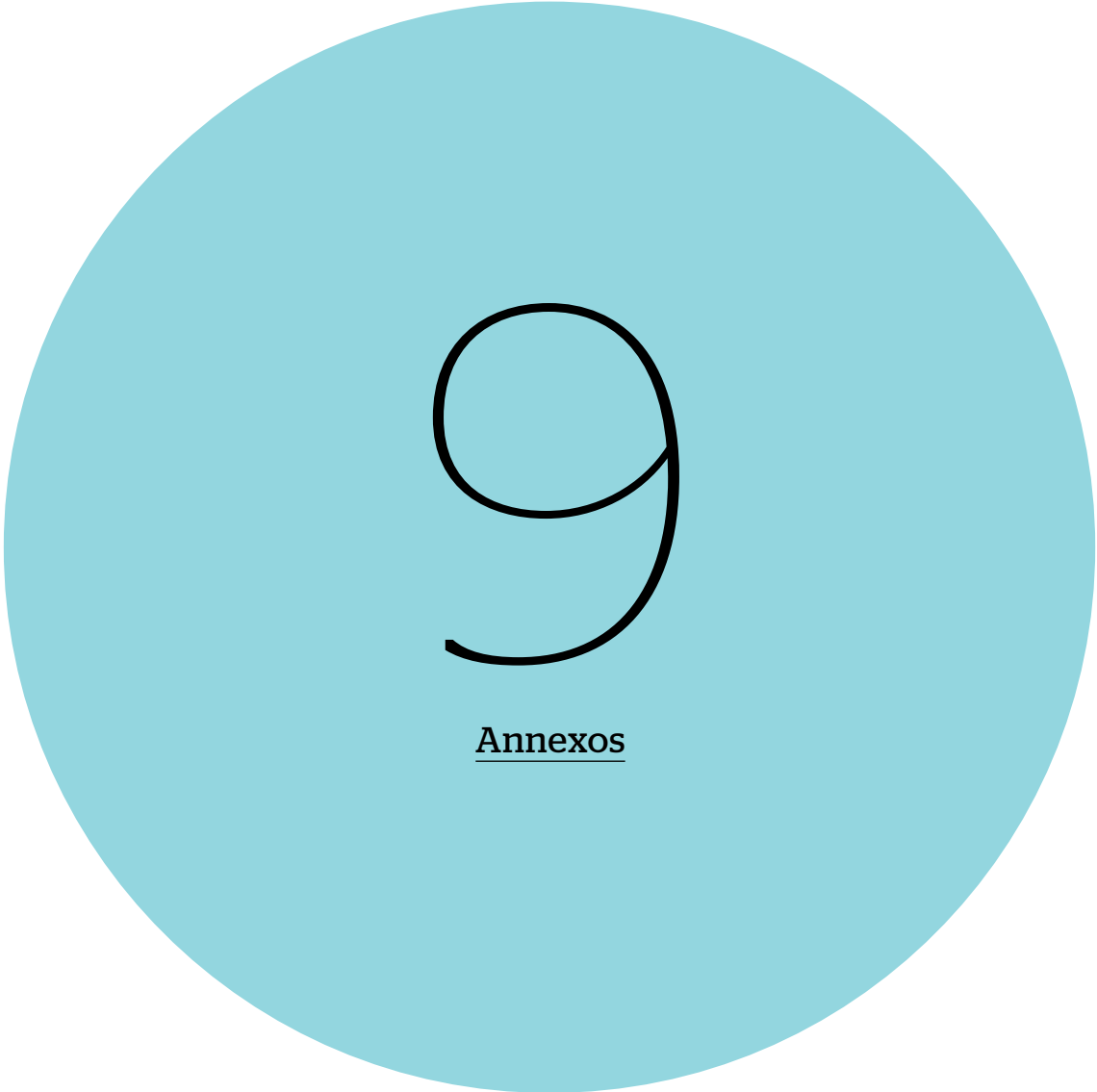
Ajuntament de Viladecans (2010) *Pla de Suport a l'Escolaritat i Prevenció de l'Absentisme*. Viladecans.

Ajuntament de Barcelona (2012) *Pla Integral de Millora de l'Escolarització i Tractament de l'Absentisme Escolar a Barcelona*. Barcelona.

García, M. (dir.) (2003) *Marc teòric i metodològic per al desenvolupament de plans d'absentisme i acompanyament a l'escolarització*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

García, M. (coord.) (2003) *Absentisme escolar, desescolarització i desafecció*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, sèrie "Finestra oberta", 37.

García, M. (2009) "Absentismo y abandono escolar. Algunas claves para el desarrollo de intervenciones integradas en el marco de una escuela inclusiva y del territorio", en Bolívar, A. (coord.) *Absentismo y abandono escolar: políticas y buenas prácticas*. Madrid: Wolters Kluwet Ed. (Monográfico Escuela).

9

Annexos

Annex 1

Eina per a l'elaboració del pla d'acollida i reincorporació de l'alumnat absentista al centre educatiu

(Correspón a l'annex 3 del Pla de millora)

[Descarregueu l'annex aquí](#)

Annex 2

Memòria del procés d'elaboració del pla

L'elaboració del Pla d'Acollida i Reincorporació de l'Alumnat Absentista al Centre Educatiu de l'Hospitalet s'ha realitzat dins del procés de revisió i actualització del Pla de Millora de l'Escolaritat i de Prevenció i Atenció a l'Absentisme Escolar.

El grup motor constituït per les àrees d'Educació i de Serveis Socials de l'Ajuntament i per Inspecció Educativa de l'Hospitalet, amb el suport de la Diputació de Barcelona, ha promogut la realització de cinc reunions territorials. En quatre de les reunions s'ha treballat en petits grups el contingut del Pla d'Acollida i Reincorporació, i en la cinquena (Zona Sud) s'han treballat aspectes generals de l'absentisme escolar. En aquestes reunions territorials, s'ha convocat els directors de centres públics i concertats, els educadors socials referents dels centres i els professionals referents de zona dels Serveis Educatius del Departament d'Ensenyament (psicopedagogs i educadors socials) i tècnics municipals.

Zona de Collblanc i la Torrassa

Data: 11/04/2013

Horari: De 9.30 a 11.30 h

Lloc: Regidoria del Districte II

Zona de la Florida i les Planes

Data: 11/04/2013

Horari: De 12 a 14 h

Lloc: Regidoria dels Districtes IV i V

Zona de Can Serra i Pubilla Cases

Data: 18/04/2013

Horari: De 9.30 a 11.30 h

Lloc: Regidoria dels Districtes IV i V

Zona de Bellvitge i el Gornal

Data: 18/04/2013

Horari: De 12 a 14 h

Lloc: Regidora del Districte VI

Zona Sud (Centre, Sant Josep i Sanfeliu + Santa Eulàlia)

Data: 2/05/2013

Horari: De 9.30 a 11.30 h

Lloc: Serveis Educatius de l'Hospitalet

Ordre del dia

Benvinguda

Presentació del marc de treball i dels objectius de la reunió

Pla d'absentisme i de millora de l'escolarització: aspectes clau

Treball en grup

Posada en comú i conclusions

Les reunions es van desenvolupar segons l'ordre del dia previst. Després de les presentacions i explicacions del marc de treball per part d'Inspecció, Ajuntament i Diputació, es van indicar les pautes de la dinàmica de grups per facilitar la recollida d'idees i opinions sobre el Pla d'Acollida i Reincorporació de l'Alumnat Absentista al Centre Educatiu.

Es van formar petits grups de 6-8 persones de manera heterogènia, barrejant tipus de centres educatius i de perfils professionals: representants de centres educatius tant de primària com de secundària, representants dels Serveis Educatius i representants dels Serveis Socials. Els grups els van fer prèviament les tècniques de cada zona del Pla Educatiu d'Entorn.

A cada grup es va designar un referent que es va encarregar de prendre notes en un full ja preparat per a l'ocasió. Al final de la dinàmica es van recollir aquests fulls. Cada grup es va establir en un espai còmode en rotllana per respondre les preguntes plantejades. No es demanava que hi discutissin, ni tan sols que arribessin a un consens; l'objectiu era fer un recull d'idees, suggeriments i problemàtiques al voltant de l'acollida i la reincorporació d'alumnat absentista als centres educatius.

Les preguntes que es van treballar en petit grup van ser les següents:

1. **Necessitats.** Quines són les necessitats de l'alumne/a que torna al centre després d'un període de no-assistència? (Dimensioneu les diferents necessitats de l'alumne/a i les diferents tipologies o casuístiques d'absentisme.)
2. **Objectius.** De totes aquestes necessitats, quins són els objectius que ens podem marcar com a equip multidisciplinari? Quins resultats d'èxit podem obtenir o hem d'aspirar a obtenir?
3. **Professionals i agents socioeducatius.** Quins professionals del centre i de fora del centre han d'intervenir per aconseguir aquests objectius?
4. **Actuacions.** Quines serien les actuacions que caldria fer amb l'alumne/a (primària i secundària) i amb la família per obtenir els resultats desitjats?

A més, a cada grup se li va demanar que anotés també:

- Experiències: recull d'experiències, eines i actuacions que conegueu del vostre centre o d'altres.
- Elements de debat: recull de dubtes, dilemes, preguntes, debats que vagin sorgint en la dinàmica de grup.

Després del treball per grups, es va fer la posada en comú durant els darrers 45 minuts de la sessió. En la posada en comú, una figura va dinamitzar el debat perquè els grups poguessin anar exposant pregunta a pregunta tot el que havien comentat. Una segona figura de suport va anotar les aportacions i conclusions més importants en un ordinador i

es van anar projectant amb un canó. Finalment, una tercera figura de suport va anar anotant tant les experiències com els dubtes que van anar sorgint, de les quals calia fer un aclariment. Molts d'aquests dubtes i experiències feien referència als aspectes més generals de la prevenció i atenció a l'absentisme escolar i s'han traslladat al Pla de Millora de l'Escolaritat i de Prevenció i Atenció a l'Absentisme Escolar, i per això aquí no es recullen. Com a tancament de la sessió, es va fer un repàs de les conclusions a què es va arribar i es va agrair la participació als assistents.

Relació de participants en els grups de treball territorial

Comissions de zona

Bellvitge i el Gornal

Anna Maria Marimon, educadora dels Serveis Socials de Bellvitge

Montse Zaera, Institut Bellvitge

Karla Montenegro, tècnica del Programa d'Orientació i Acompanyament

Pilar Massana, cap dels Serveis Socials de Bellvitge i el Gornal

Sílvia Bundo, educadora dels Serveis Socials de Bellvitge

Teresa Llobet, directora de l'Escola Gornal

Lourdes Ruiz, directora pedagògica del Col·legi Pare Enric d'Ossó

Amaya Cazorla, tècnica de l'Oficina del Programa Urban

Glòria Valls, treballadora social de l'EAP

Teresa Caldas, tècnica de mediació comunitària

Maria Ferran, psicopedagoga de l'EAP B-17

Fina Balp, psicopedagoga de l'EAP B-17

Lidia Edo, psicòloga del CSMIJ

Maite Santamaría Balaguer, educadora dels Serveis Socials

Laia González Pradanos, Mediació de l'Ajuntament

Maria Elena Sandoval, Escola Ramon Muntaner

Jaume Casellas, Escola Mare de Déu de Bellvitge

Maria Antònia Fuentes, Escola Marina

Angèlica Arranz, coordinadora del PEE al Gornal

Can Serra i Pubilla Cases

Alfonso Palencia, educador dels Serveis Socials

Anna Tisch, EAP

Clara Ferro, Escola Puig i Gairalt

Elena García, Institut Rubió i Ors

Carme Miquel, Institut Torras i Bages

Mercè Juan, educadora dels Serveis Socials
Domingo Borrero, cap d'estudis d'ESO del Centre Alegre
Jonathan Carrasco, cap d'estudis d'ESO del Col·legi Lope de Vega
Josep Julià, Escola Utmar

La Florida i les Planes

Natàlia Allué, tècnica d'integració social de l'Institut Pedraforca
Montse Blasi, Institut Pedraforca
Llorenç Sans, Institut Eduard Fontserè
Marc Ferrando, Institut Eduard Fontserè
José Manuel Reinoso, cap d'estudis de l'Escola Pau Vila
Miquel Charneco, director de l'Escola Joaquim Ruyra
Rosa Daniel Luengo, Centre Educatiu Balaguer
Ícaro Cartisano, Serveis Socials del Districte II
Lorena Cabrera, Serveis Socials del Districte IV
María José Burgos, Serveis Socials del Districte IV
Andrea Aspas, Serveis Socials del Districte IV
Clara Quevedo, tècnica de suport educatiu a l'absentisme
Júlia Roca, treballadora social de l'EAP B-33
Núria González, cap de centre dels Serveis Socials del Districte IV
Lluís Villanueva, Serveis Socials del Districte III
Dolors Morancho, cap d'estudis de l'Escola Pau Vila

Collblanc i la Torrassa

Marta Meneses, tècnica de suport educatiu a l'absentisme
Clara Quevedo, tècnica de suport educatiu a l'absentisme
Jordi Caballé, assessor LIC (Serveis Educatius de l'Hospitalet)
Dolors Luna, Escola Ramón y Cajal
Anna Vilar, Escola Ramón y Cajal
Elisabet Higuera, educadora dels Serveis Socials
Júlia Roca, EAP
Montserrat González, Escola Charlie Rivel
Leo Carrasco, educador social
Sònia Esteve, directora de l'Escola Sant Jaume de la FEP
Emma Barreiro, educadora dels Serveis Socials
Ícaro Cartisano, Serveis Socials del Districte II
Yolanda Riera, Oficina de Plans d'Acció Territorial
Yolanda Amores, Serveis Socials
Teresa Caldes, tècnica de mediació comunitària

Maria Triquell, directora de l'Escola Montessori
Rosa Fernández, Serveis Socials del Districte II
Bibiana Marín, coordinadora de territori d'Encís
Carme Rocosa, psicòloga (secció d'infància)
María José Pérez, coordinadora del PEE d'Encís
Blanca Solana, cap del Negociat de Programes per a l'Èxit Educatiu
Felisa Bravo, Diputació de Barcelona
Josep Maria Abella, cap de secció d'Escolarització i Èxit Educatiu

Centre, Sant Josep i Sanfeliu

Montserrat Clotet i Vila, Escola Ausiàs March
Laura Cervera Ramia, Escola Busquets i Punset
Josefa Moreno Gómez, Escola Joan Maragall
Maria Lluïsa Palomar Pérez, Escola Josep Janés
Maria Eulàlia Calafell Radigales, Escola Pablo Neruda
Anna Bassons Turú, Escola Patufet Sant Jordi
Maria Rosa Orteu Villarroya, Escola Pau Sans
Antulio Pérez Gómez, Escola Sant Josep - El Pi
Manel Ramón Urban, Institut Apel·les Mestres
Isabel Maria Roger Miralles, Institut Can Vilumara
Ferran Cortina Segarra, Institut Mercè Rodoreda
Dolors García Tenorio, Col·legi Alpes
Eulàlia Vivó i Pàmies, Escola Canigó
Jordi Campodarde Palau, Escola Sanfeliu
Carmen García Nieto, Escola Santa Marta
Josep Maria Coma Vilà, Col·legi Tecla Sala

Santa Eulàlia

Carme Clarós Pérez, Escola Bernat Desclot
Javier Soria Verde, Escola Frederic Mistral
Maria Lluïsa García Arenas, Escola Paco Candel
Rosa Maria Antón Gómez, Escola Pompeu Fabra
Francesc de Gispert Brosa, Escola Prat de la Manta
Miquel Codina Borau, Institut Bisbe Berenguer
José Manuel Rubio Pérez, Institut Llobregat
Ricardo Serrano Abendea, Institut Santa Eulàlia
Maria Isabel Rodríguez Sánchez, Escola Azorín
Maria Esther Ochoa Moreno, Escola Casal dels Àngels